

5. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

І.В. Жицька

Національний університет харчових технологій

Управління ризиками в підприємницькій діяльності ґрунтується на їх ретельному аналізі та пошуку інструментів, які допоможуть впливати на них.

Саме тому для ефективного функціонування вітчизняних підприємств в умовах невизначеності та змін зовнішнього середовища важливо правильно оцінити ступінь ризику та вміти управляти ним. В свою чергу, система управління ризиками повинна формуватися залежно від специфіки підприємницької діяльності господарюючого суб'єкта.

У сучасній економічній літературі управління ризиками в підприємницькій діяльності, їх оцінці та аналізу присвячені роботи таких вчених-економістів як: О. Ареф'євої, Л. Алексеєнка, І. Балабанова, І. Бланка, В. Вітлінського, М. Гридчини, Л. Донця, Н. Яновського, М. Лапусти тощо [3-5].

Треба зазначити, що теоретичні дослідження вітчизняних фахівців з проблем невизначеності та ризику, здебільшого стосуються аналізу причин виникнення, класифікації та методам кількісної оцінки ризиків. Менше уваги приділено проблемі пошуку ефективних прийомів управління, які були б адаптованими до реальних можливостей підприємств.

Під управлінням ризиком розуміють сукупність форм, методів, прийомів і способів, метою яких є зниження загрози прийняття неправильних рішень та зменшення потенційно негативних наслідків[1].

Зростання ступеня впливу ризиків на фінансові результати діяльності підприємства пов'язано зі швидкою зміною економічної ситуації в країні та кон'юнктури ринку, розширенням сфери зовнішньоекономічних відносин, появою нових технологій тощо.

Отже, розробка заходів щодо формування ефективної системи управління ризиком на підприємствах потребує подальших наукових досліджень.

Політика формування ефективної системи управління ризиком на підприємствах реалізується через наступні заходи[4]:

1) ідентифікація окремих видів ризиків (відбувається в три етапи: зовнішніх ризиків у аспекті окремих напрямів діяльності підприємства; внутрішніх ризиків, притаманних окремим видам діяльності або господарським операціям; формування загального комплексу ризиків);

2) оцінка широти і достовірності інформації, необхідної для визначення рівня ризиків;

3) дослідження дії об'єктивних і суб'єктивних факторів, що впливають на рівень ризиків підприємства;

4) вибір і використання методів оцінки ймовірності настання ризикованої події за окремими видами ризиків;

5) визначення розміру можливих втрат при настанні ризикованої події за окремими видами ризиків;

6) встановлення гранично допустимого рівня ризиків за окремими видами діяльності(подіями, операціями);

7) визначення напрямів нейтралізації негативних наслідків окремих видів ризиків;

8) вибір і використання внутрішніх і зовнішніх механізмів нейтралізації негативних наслідків окремих видів ризиків;

9) оцінка результативності нейтралізації і організація моніторингу ризиків підприємства.

Вагоме місце в науковій літературі належить завданням управління ризиками, що полягають у [1-3]:

– виявленні дій, які, з реалізацією їх в найближчому майбутньому, гарантуватимуть захист від втрату більш віддаленому майбутньому;

– цілеспрямованому спостереженні за розвитком подій;

– пропозиції своєчасних заходів для підтримки об'єкта(комерційний проект), який захищається (впровадження адекватних реагувань на небезпеку).

Політика підприємства в області управління підприємницькими ризиками дає можливість: своєчасно визначати фактори та причини виникнення підприємницьких ризиків; оцінювати потенційно можливі збитки від настання несприятливих подій; ефективно планувати і застосовувати необхідні заходи для мінімізації їх впливу на діяльність господарюючих суб'єктів. Все це є необхідним для забезпечення ефективного функціонування підприємств, втримання досягнутих ринкових позицій та їх подальшого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навчальний посібник / Л.І. Донець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

2. Балдин К.В. Риск-менеджмент : учеб. пособие / К.В. Балдин. – М. : Эксмо, 2006. – 368 с.

3. Лук'янова В.В. Економічний ризик : навчальний посібник / В.В. Лук'янова, Т.В. Головач. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 462 с.

4. Янковский Н.А. Повышение эффективности внешнеэкономической деятельности крупного производственного комплекса / Н.А. Янковский. – Донецк: Донеччина, 2000. – 430 с.

5. Лапуста М.Г. Малое предпринимательство : учебник / М.Г. Лапуста. – М. : ИНФРА-М, 2010. – 685 с.

Науковий керівник – Євсєєва І.В., к.е.н.